

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО

КАФЕДРА
ПЕДАГОГІКИ І МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
ІСТОРІЇ ТА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Інклюзивна освіта

Освітній ступінь
Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонент освітньо-професійної програми
Дні занять
Мова викладання
Консультації

Викладач

Контакти

бакалавр
01 Освіта/Педагогіка
014 Середня освіта (Історія)
Середня освіта (Історія)
3
2 рік, IV семестр
обов'язкова

українська
Середа 8.30 – 9.30 (114 кабінет, з можливістю
дистанційної роботи на платформах ZOOM та
Google-class).
кандидат педагогічних наук, доцент
Кулик Ірина Олександрівна
E-mail: 22Kulyk@gmail.com

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Інклюзивна освіта» охоплює систему знань, що стосуються теоретико-методологічних, нормативно-правових та організаційно-методичних засад інклюзивної освіти. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує підготовку здобувачів освіти до професійної діяльності, сприяє формуванню компетентностей, необхідних для надання освітніх послуг людям із особливими освітніми потребами.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності, принципи, педагогічні умови функціонування системи інклюзивної освіти.

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів:

Змістовий модуль № 1. Теоретичні засади інклюзивної освіти.

Змістовий модуль № 2. Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти.

Метою навчальної дисципліни «Інклюзивна освіта» є підготовка майбутніх викладачів до професійної діяльності у системі інклюзивної освіти.

Навчальна дисципліна спрямована на ознайомлення студентів з сучасними проблемами інклюзивної освіти, формування вміння самостійно аналізувати та співставляти сучасні моделі інклюзивної освіти; застосовувати різноманітні педагогічні технології навчання людей із особливими освітніми потребами.

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ І РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шифр згідно ОПП	Компетентності
ЗК 03	Здатність активно вчитися впродовж життя й оволодівати інноваційними стратегіями навчання.
ЗК 04	Здатність виявляти ініціативу, підприємливість, генерувати нові ідеї, визначати та розв'язувати проблеми.
ЗК 05	Здатність ефективно працювати одноосібно, у складі команди і в мультидисциплінарному оточенні.
ФК 01	Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.
ФК 03	Володіння основами цілепокладання, планування та організації освітнього процесу, моделювання змісту навчання історії відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.
ФК 04	Здатність управляти освітніми проектами, відповідати за прийняття рішень у невизначених умовах та спрямовувати розвиток здобувачів освіти на прогрес і досягнення.
ФК 06	Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з історії.
ФК 08	Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду.
Програмні результати навчання	
ПРН 01	Уміння аналізувати й розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері професійної діяльності або навчання.
ПРН 03	Володіння концептуальними науковими та практичними знаннями та здатністю до критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної педагогічної діяльності та/або навчання історії.
ПРН 04	Використання сучасних методик і технологій організації освітнього процесу, оцінки досягнень учнів на різних етапах вивчення історії для успішного й ефективного здійснення професійної педагогічної діяльності.
ПРН 05	Володіння навичками розв'язання освітніх, виховних, розвивальних та науково-методичних завдань, уміння застосовувати найбільш ефективні методичні підходи і сучасні технології навчання історії, виховання і розвитку учнів з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей і потреб.
ПРН 09	Здатність продовжувати навчання упродовж життя і вдосконалювати здобуті під час навчання компетентності з високим рівнем автономності.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	включно з					усього	включно з				
		л	пр	лаб	інд	срс		л	пр	лаб	інд	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади застосування інноваційних освітніх технологій												
Тема 1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи	12	4				8	12	2				10

Тема 2. Нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти	6		2			4	6		2			4
Тема 3. Історичне підґрунтя інклюзивної освіти	12	4				8	12					12
Разом за змістовим модулем 1	30	8	2			20	30		2	2		26
Змістовий модуль 2. Практичне застосування інноваційних технологій навчання в освітньому процесі												
Тема 4. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі	10		4			6	10		2			8
Тема 5. Технології навчання в інклюзивному освітньому середовищі	10	2	2			6	10	2				8
Тема 6. Корекційно-педагогічний супровід інклюзивної освіти	14	2	4			8	14		2			12
Тема 7. Технологія оцінювання результатів інклюзивного навчання	14	2	4			8	14					14
Тема 8. Розвиток міжособистісних стосунків в учнівському колективі	12	2	4			6	12					12
Разом за змістовим модулем 2	60	8	18			34		2	4			54
Усього годин	90	16	20			54	90	4	6			80

Тематика практичних занять

Модуль I

Тема 1. Інклюзивна освіта: понятійно-термінологічний апарат

План

1. Суттєві ознаки понять «інтеграція», «соціальна інтеграція», «освітня інтеграція», «інклюзія», «інклюзивна освіта», «інклюзивне навчання», «порушення психофізичного розвитку», «особливі потреби»

2. Соціальна та медична моделі порушень психофізичного розвитку.

3. Основні принципи інклюзивної освіти.

Тема 2. Розвиток інклюзивної освіти в розвинених країнах світу

План

1. Еволюція ставлення суспільства та держави до осіб з психофізичними порушеннями.

2. Розвиток інклюзивної освіти в зарубіжних країнах (одна країна на вибір студента).

Тема 3. Історія інклюзивної освіти в Україні

План

1. Характеристика спеціальної освіти в Україні.

2. Особливості впровадження інклюзивного навчання в Україні.

3. Ресурсні можливості спеціальної освіти.

4. Система управління інклюзивною освітою.

Тема 4. Нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти

План

1. Міжнародна політика і законодавча база інклюзивної освіти.
2. Сучасна освітня нормативно-правова база.
3. Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти.

Модуль II

Тема: Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі

План

1. Науково-методичні основи професійного співробітництва в навчальному закладі.
2. Психолого-педагогічні особливості професійного співробітництва.
3. Організація та специфіка професійного співробітництва в інклюзивній школі.
4. Бар'єри в розвитку професійного співробітництва та шляхи їх подолання.
5. Напрями міждисциплінарного супроводу дітей з особливими потребами.

Тема 6. Технології навчання в інклюзивному освітньому середовищі

План

1. Універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища.
2. Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами.
3. Технології індивідуалізації освітнього процесу.
4. Технології подолання навчальних і поведінкових труднощів.
5. Сучасні системи навчання як основа стратегій викладання в інклюзивному навчальному закладі.

Тема 7. Методичне забезпечення інклюзивної освіти

План

1. Поняття про корекційну спрямованість навчання.
2. Загальноосвітні, спеціальні та корекційно-розвивальні програми.

Тема 8. Корекційно-педагогічний супровід інклюзивної освіти

План

1. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання.
2. Основні принципи корекційно-розвивальної роботи.
3. Корекційно спрямовані методики навчання.
4. Засоби корекції.

Практичне № 9. Педагогічні умови оцінювання результатів інклюзивного навчання

План

1. Науково-методичні основи оцінювання результатів інклюзивного навчання.
2. Принципи, методи оцінювання.
3. Організаційні форми оцінювання.
4. Діагностичне оцінювання.
5. Тестування в умовах інклюзивного навчання.

Практичне № 10. Формування міжособистісних стосунків в учнівському колективі.

План

1. Організаційно-педагогічні умови формування класного колективу.
2. Створення атмосфери сприйняття відмінностей.
3. Проблема міжособистісних стосунків в учнівському колективі.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Основна

Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту» <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>];
Закон України «Про повну загальну середню освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2020, № 31, ст.226) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
Концепція розвитку інклюзивної освіти // Наказ МОН України від 01.10.2010 р. № 912: <http://firstedu.org.ua/index.php>.
Організація навчально-виховного процесу в умовах інклюзивного навчання. Інструктивно-методичний лист МОН, молоді та спорту № 1/9-384 від 18.05.2012 р.: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/29627/
Саламанская декларация. Рамки действий по образованию лиц с особыми потребностями, приняты Всемирной конференцией по образованию лиц с особыми потребностями: доступ и качество. Саламанка. Испания, 7-10 июня 1994. Київ, 2000. 21 с.
Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.08.2011 р. № 872. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/872-2011-п>

Про затвердження заходів щодо впровадження інклюзивного навчання в дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах на період до 2015 року. Наказ Міністерства освіти й науки України № 1034 від 23.07.2013 р. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v1034729-13>.

Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посібник. Київ: Академвидав 2004. 352 с.

Колупаєва А. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання : наук.-метод. посібник. Київ: Науковий Світ, 2010. 196 с.

Колупаєва А. Інклюзивна освіта : реалії та перспективи : монографія. Київ : Самміт-Книга, 2009. 272 с.

Колупаєва А.А. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі: навч.-метод. посіб. / А.А. Колупаєва, Е.А. Данілявічуте, С.В. Литовченко. Київ: Видавнича група «А.С.К.», 2012. 197 с.

Миронова С. П. Педагогіка інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський, 2016. 164 с.

Нагорна О. Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами : навчально-методичний посібник. Київ, 2013. 140 с.

Пантюк Т. Основи корекційної педагогіки : курс лекцій : навч. посіб. для студ. ВНЗ. Дрогобич : ВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2009. 324 с.

Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ : ТОВ «Агентство «Україна». 2019. 300 с.

Шевців З. Основи інклюзивної педагогіки : підручник. Київ : ЦУЛ, 2017. 248 с.

Допоміжна література:
Алеєва Н. М. Діти з порушенням зору в умовах інклюзивної освіти : навч.-метод. посіб. Київ : Кафедра, 2016. 212 с.

Баханов К.О. Сучасна шкільна історична освіта: інноваційні аспекти. Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2005. 384 с.

Баханов К.О. Інноваційні системи, технології та моделі навчання історії в школі. Запоріжжя: Просвіта, 2004. 324 с.

Баханов К.О. Традиції та інновації в навчанні історії в школі. Дидактичний словник-довідник. Запоріжжя: Просвіта, 2002. 107 с.

Духовні та соціально-психологічні аспекти допомоги дітям із загальними порушеннями розвитку в системі інтеграційної освіти : матеріали симпозиуму : [збірник] / [упоряд. : А. О. Вовк, К. О. Островська ; відп. за вип. С. Л. Грабовська] ; Ін-т соціогуманіст. проблем людини західного наук. центру НАН України та МОН України, ЛНУ ім.І. Франка, каф. психології філософ. ф-ту. Львів, 2005. 93 с.

Інклюзивне навчання: досвід упровадження / упоряд. А. А. Колупаєва ; ред. рада М. Мосієнко, М. Голубенко, Т. Шаповал, Г. Харук ; авт. кол.: І. Луценко, Д. Романовська, Л. Кирилецька та ін. Київ : ВГ Шкільний світ, 2015. 200 с.

Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство : наук.-метод. зб. / [ред. кол. : Н. Софій (голова), Л. Артемова, Н. Бібік та ін. ; за ред. І. Єрмакова]. Київ : Контекст, 2000. 336 с.

Інтернет-ресурси

Нормативно-правова база в сфері інклюзивної освіти: www.ussf.kiev.ua/ielegalframework/
Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України: <http://www.mon.gov.ua>.

Офіційний сайт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти: <http://naqa.gov.ua>

Офіційний сайт ЮНЕСКО: <http://www.unesco.org/> www.ispukr.org.ua – сайт Інституту спеціальної педагогіки НАПН України

Канадсько-український проект «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні»: www.education-inclusive.com.

www.ussf.kiev.ua – сайт Всеукраїнського фонду «Крок за кроком».

Колупаєва А.А. Основи інклюзивної освіти:[навч.-метод. посіб. Київ: «А.С.К.», 2012. 307 с.: <http://www.twirpx.com/file/958780>

Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах / Постанова Кабінету Міністрів України від 15.08.2011 р. № 872: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/872-2011-п>

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Національна парламентська бібліотека України: <http://www.nplu.kiev.ua>

Харківська державна наукова бібліотека ім. Короленка. <http://korolenko.kharkov.com>

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни «Інклюзивна освіта» потребує: активної пізнавальної діяльності здобувача вищої освіти на лекційних заняттях, виконання модульних контрольних робіт (тестових завдань), самостійної роботи, підготовки до практичних занять; роботи з нормативно-правовими документами, опрацювання рекомендованої літератури. Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, навчанні у співробітництві; плюралізмі думок як важливій основі розвитку критичного мислення студентів.

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки, аргументуючи їх знаннями провідних засад організації освітнього процесу;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- виконати завдання для самостійної роботи;
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 35 балів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж двох тижнів після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальний графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view>)). У процесі навчання забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах особистісно зорієнтованого, компетентнісного і діяльнісного підходів.

Розподіл балів

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Самостійна робота студентів	2	5+10	до 15
Робота на практичному занятті	10	5	до 50
Модульна контрольна робота	2	5	до 10
Захист проекту	1	25	до 25
Усього:			до 100